

Pořad bohoslužeb, neděle 9. 6. 2019, Svatodušní neděle, Dvůr Králové nad Labem

Jakub Kašpar

Písně: 604, 671, 673, 678, 672

Vstupní slova

„A stane se v posledních dnech, praví Bůh, sešlu svého Ducha na všechny lidi, synové vaši a vaše dcery budou mluvit v prorockém vytržení, vaši mládenci budou mít vidění a vaši starci budou mít sny. I na své služebníky a na své služebnice v oněch dnech sešlu svého Ducha, a budou prorokovat.“ (Sk 2,17-18)

Píseň DEZ 604 Bud' sláva Bohu, chvála Otci

Modlitba

Čtení z Písma svatého (Sk 2,1-12):

„Když nastal den Letnic, byli všichni shromážděni na jednom místě. Náhle se strhl hukot z nebe, jako když se žene prudký víchr, a naplnil celý dům, kde byli.

A ukázaly se jim jakoby ohnivé jazyky, rozdělily se a na každém z nich spočinul jeden; všichni byli naplněni Duchem svatým a začali ve vytržení mluvit jinými jazyky, jak jim Duch dával promlouvat.

V Jeruzalémě byli zbožní židé ze všech národů na světě, a když se ozval ten zvuk, sešlo se jich mnoho a užasli, protože každý z nich je slyšel mluvit svou vlastní řečí. Byli ohromeni a divili se: „Což nejsou všichni, kteří tu mluví, z Galileje? Jak to, že je slyšíme každý ve své rodné řeči: Parthové, Médové a Elamité, obyvatelé Mezopotámie, Judeje a Kappadokie, Pontu a Asie, Frygie a Pamfyliie, Egypta a krajů Libye u Kyrény a přistěhovalí Římané, židé i obrácení pohané, Kréťané i Arabové; všichni je slyšíme mluvit v našich jazycích o velikých skutcích Božích!“ Žasli a v rozpacích říkali jeden druhému: „Co to má znamenat?““

Píseň DEZ 671 Dej mi, Pane, bdělé srdce

Kázání (1 K 12,4-12)

Poslyšme k dnešním svátečním bohoslužbám ještě jedno čtení, kterým jsou verše 4. až 12- z 12. kapitoly prvního Pavlova listu do Korintu:

„Jsou rozdílná obdarování, ale tentýž Duch; rozdílné služby, ale tentýž Pán; a rozdílná působení moci, ale tentýž Bůh, který působí všechno ve všech.

Každému je dán zvláštní projev Ducha ke společnému prospěchu. Jednomu je skrze Ducha dáno slovo moudrosti, druhému slovo poznání podle téhož Ducha, někomu zase víra v témž Duchu, někomu dar uzdravování v jednom a témž Duchu, někomu působení mocných činů, dalšímu zase prorocství, jinému rozlišování duchů, někomu dar mluvit ve vytržení, jinému dar vykládat, co to znamená. To všechno působí jeden a týž Duch, který uděluje každému zvláštní dar, jak sám chce.

Tak jako tělo je jedno, ale má mnoho údů, a jako všechny údy těla jsou jedno tělo, ač je jich mnoho, tak je to i s Kristem.“

Milé sestry, milí bratři,

dnes slavíme. Slavíme svátek Letnic, svatodušní neděli. Padesát dní po velikonočním Kristově utrpení na Golgotě, deset dní po jeho vstoupení na nebesa slavíme svátek seslání Božího svatého Ducha.

Slavíme v posledních desetiletích dost mdle, nezdá se vám? Svatodušní neděle bývala spojená s množstvím křtů, confirmací, v katolickém prostředí městy procházela mohutná procesí. Letnice byly v celé společnosti vnímány jako třetí nejdůležitější svátek křesťanského lidu, vedle Vánoc a Velikonoc. To úplně vymizelo. Komunistickému režimu, který – na rozdíl od Vánoc a Velikonoc – oslavy Letnic ničím nepřeznačil, se úspěšně podařilo Svatodušní neděli vymazat z obecného povědomí – a nám křesťanům se ani za celých třicet let nepovedlo je do něj zase vrátit. A co víc – jak upřímně odpovíme na otázku, jestli Letnice jako takhle významný čas vnímáme my sami? A přitom je opravdu proč. Svatodušní svátky můžeme vlastně v jistém smyslu slavit jako narozeniny církve!

Určitě dokážeme v evangeliích najít i jiné oddíly, ke kterým lze vztáhnout vznik společenství církve jako téma – od povolávání učedníků, přes kázání na hoře, až

po poslání učedníků a podobenství o vinném kmeni a jeho ratolestech. O tom se vůbec nechystám nijak přít – všechny tyto události a příběhy hovoří o církvi, o Kristově společenství, o následování Krista...

Je tu ale jedna věc, která je myslím důležitá. Až do letničních událostí v Jeruzalémě jde vždycky o konkrétního jednotlivce a jeho příslušnost ke společenství dalších jednotlivců, vyznávajících stejnou víru a následujících Krista ke stejnému cíli. Letnicemi ale celé to společenství dostává úplně jinou, novou, vyšší (nebo možná lépe říci hlubší) úroveň.

Do onoho „dne padesátého“ totiž každý, kdo Krista následoval, ať už patřil k Dvanácti, nebo k početným zástupům učednic a učedníků, následoval ho, věřil v něj a jeho evangelium a doufal v jeho naplnění tak říkajíc sám za sebe. Vlastně se klidně mohli rozejít a každý svou víru v Boha Hospodina podle Ježíšova poselství žít sám a po svém – vždyť ostatně nežili uprostřed nevěřících pohanů, ale vprostřed velmi silně věřícího lidu Izraele.

Jistě, společenství posiluje. Znáte to – už ve dvou se každé náročnější výzvě čelí lépe, než člověku samotnému. Jak dobře se zvládají třeba každodenní výzvy rodinného života, když jsou v rodině s dětmi oba rodiče, nebo když o staré a nemocné pečuje rodina společnými silami, než když je člověk na takové úkoly sám.

Jenže v „den padesátý“ se Boží působení završilo sesláním Ducha „na všechny lidi“. Bůh seslal svého Ducha na muže, ženy, děti, lidi všech národů a národností, bez ohledu na sexuální orientaci, politické přesvědčení, poslal ho ke všem. Všichni jsou od té chvíle obdařeni mocí a silou Ducha božího – tedy ti, kdo jsou mu, ať už o tom vědí, nebo ne, otevřeni.

Počínaje tímto okamžikem je tu něco, co je všechny pojí dohromady. Duch svatý není tentokrát už seslán pro nějaké vyvolené jednotlivce – Mojžíše, proroky, Davida, Jana Křtitele... Přichází pro všechny naráz. V jednu chvíli. Byla to taková síla, jako by zaburácel orkán nebo uragán. Silný vítr. Tak silný, že se všichni, celé davy těch, kdo byli zrovna v Jeruzalémě, přiběhli podívat. Jako by se snesly nějaké ohnivé jazyky a každý si vybral jednoho z učedníků. Ti začali mluvit cizími jazyky a přesto, že byli všichni Galilejci, najednou ke každému z desítek národností ve městě zrovna přítomných, mluvili jeho vlastní řečí.

I tohle biblické líčení zdůrazňuje zlomovost té situace. Duch svatý si mezi desítkami přítomných Kristovců nijak nevybíral. Všichni byli obdařeni. Žádné

velmi důležité osobnosti nedostaly nic navíc, žádní „obyčejní lidé“ nebyli opomenuti. A jsou v tom všichni spolu! Najednou už nemohou být jeden bez druhého. Potřebují se navzájem, jak nám připomíná Pavel ve svém listu do Korintu: „*Tak jako tělo je jedno, ale má mnoho údů, a jako všechny údy těla jsou jedno tělo, ač je jich mnoho, tak je to i s Kristem.*“ Jako tělo není dobře kompletní, když mu scházejí některé části, nemůže ani křesťanská víra dobře fungovat v izolaci a osamění.

Ano, jsou příklady, které se zdají takové věci vyvracet – pouštní otcové a jejich následovníci v poustevnické duchovnosti. Mnozí naši předkové ve víře, která se tříbila právě třeba ve chvílích uvěznění, ať už se odehrávalo před mnohými staletími, nebo v době, kterou pamatují naši rodiče a prarodiče, nebo i my sami – třeba vězňové nacistické nebo bolševické hrůzovlády. Nebo obrácení a mimořádně silná víra Františka z Assisi, která byla také velmi velmi osobní.

Ale i to je jenom zdání. Není to tím, že by šlo o výjimky, potvrzující pravidlo, i když jde bezpochyby o příklady výjimečných osobností. Osobností, jejichž víra byla tak silná, že překonala nejhorší muka a trýznění. Přesto to nejsou výjimky z pravidla, že církev je společenství obdařených Duchem svatým, tedy *communio sanctorum*, společenství svatých v tom smyslu posvěcení, kde se jeho jednotlivé prvky, jednotliví členové, navzájem potřebují a drží. I vězni nacistických lágrů a bolševických kriminálů se drželi navzájem – a jejich víra se tím dokonce posilovala a pomáhala tak držet i mnohé další a, jak dosvědčují mnohá svědectví, dokonce evangelizovala ty, kdo do té doby nevěřili.

Když tedy Duch svatý o letniční neděli sestoupil na každého, na všechny lidi, je to doslova a do písmene náboženská revoluce. Dokonce i religionisticky vzato tomu tak je. Neznamená to ale tedy také, že lidé už nebudou závislí na svých kněžích, farářích, kazatelích a prorocích? Každý má přece šanci znát Boha na základě své vlastní zkušenosti a víry, na základě svého duchovního obdarování, svého daru Ducha svatého Tak k čemu nám jsou kostely, modlitebny, kazatelny, saláry a topení ve sborových domech? Každý z nás je přece sám sobě prorokem, kazatelem i knězem.

Jenže tak to opravdu fungovat nemůže a nefunguje. Podobné přesvědčení vede s téměř naprostou jistotou do pasti sebestřednosti – tedy k tomu, že z přesvědčení o vlastním obdarování začneme uctívat svoji vlastní představu namísto Boha a jeho evangelia.

Jistě platí, že Duch svatý vane pro každého z nás, a to dokonce i v údolích suchých kostí. Zároveň to ale nikdy neznamená, že by si ho kdokoli z nás mohl pro sebe jakkoli přivlastnit. Každý z nás má příležitost (pozor, nikoli nárok) na

nějakou část, díl, působení Ducha svatého, každý má své obdarování, které se doplňuje s obdarováními druhých. Takže se bez druhých nejen neobejdeme, ale dokonce se navzájem intenzivně potřebujeme.

Pavel nám v dopise do Korintu nabízí hned celý výčet toho, co pro nás každého Duch svatý má. *„Jednomu je skrze Ducha dáno slovo moudrosti, druhému slovo poznání podle téhož Ducha, někomu zase víra v témž Duchu, někomu dar uzdravování v jednom a témž Duchu, někomu působení mocných činů, dalšímu zase prorocství, jinému rozlišování duchů, někomu dar mluvit ve vytržení, jinému dar vykládat, co to znamená.“*

Když se bavíme o Duchu svatém a jeho působení na nás, zapomeňme raději na konkrétní popis toho letničního dne v Jeruzalémě padesát dní po Kristově popravě. Působení Ducha je obvykle mnohem méně divadelní, mnohem méně nápadné, ale to vůbec neznamená, že je nutně méně překvapující a dechberoucí, že je méně zázračné.

Věřím, že každý z nás zažil někdy sílu chvíle, kdy v modlitbě zakusil skutečné spojení s Bohem. Martin Luther jednou napsal o modlitbě Páně: *„Často se mi stane, že se mi při některé z proseb modlitby vynoří tolik myšlenek, že ostatních šest proseb odložím,“* popisuje situaci, kterou nejspíš všichni dobře známe. Luther nám k tomu radí: *„Přijdou-li komukoli takto bohaté a dobré myšlenky, ať nechá ostatní prosby být a dá těmto myšlenkám prostor, tiše jim naslouchá a za nic na světě ať se jim nebrání. To totiž káže sám Duch svatý, a jedno jeho slovo je lepší, než tisíc našich.“*

Duch se ve světě a v našich životech projevuje opravdu rozličnými způsoby a v rozličných projevech, a to často – kdo ví, jestli bych neměl říci spíš zpravidla – velmi nečekaných a nepředpokládaných. Asi každý farář a kazatel vám potvrdí svou zkušenost, že slova kázání mnohokrát po dnech přípravy a zoufalého přemýšlení nad verši z Písma a nad tím „co na to mám kázat“ v jisté chvíli začnou najednou jakoby sama přicházet, sama naskakovat, skoro jako by přišel jakýsi „jazyk ohnivý a spočinul na vás“. Ale to vůbec není jenom věcí kazatelů, kteří Písmo předávají dál, vysvětlují je a interpretují. To je přece zkušenost úplně každého z nás. Kdo jste nepoznali rozdíl mezi dnem, kdy jste otevřeli biblickou kapitolu, přečetli text a ... nic nepřišlo, a jinou chvílí, kdy jste tentýž text nalistovali, nahlédli do něj a v tu chvíli vám došlo, jakou velkou věc jste právě objevili? *„Neboť ani ty, ani já, nemohli bychom kdy vědět něco o Kristu, věřit v něho a mít ho za Pána, kdyby nám to skrze kázání evangelia nebylo svatým Duchem dáno a vloženo do srdce.“* Tedy znovu vzkaz a dobrá rada od Martina Luthera.

Duch svatý nám tedy umožňuje hlavně vůbec pochopit a porozumět Boží zvěsti a zároveň nás spojuje proto, že nás neobdarovává všechny stejně. Když tohle rozpoznáme, můžeme začít tvořit skutečnou církev. Tedy skutečné společenství těch, kdo jsou posvěceni přítomností Ducha svatého. Což neznamená společenství vyvolených, ale společenství obdarovaných. A za dary sluší se vděčnost, poděkování a opětování.

Když víme, že naši bližní jsou též naplněni Duchem svatým, když víme, že v druhých lidech k nám přichází Kristus, že se nám v nich nabízí Bůh, pak k nim přece budeme také přistupovat podle toho. Bůh seslal svého Ducha proto, aby jej mohli lidé sdílet a prožívat společně. Aby bořil ploty, zdi a barikády, které máme jako lidé tendenci si mezi sebe stavět. Aby ze skrumáže opevněných nepřátelských tvrzí učinil jedno společné mírové svaté město.

Církev nemá být institucí samou pro sebe. Na církvi není tím nejdůležitějším správný pořad bohoslužeb, správně zvolená slova při přípravě večeře Páně nebo skvěle zvládnuté církevní právo. Církev je tu proto, abychom se s Pánem mohli setkávat spolu a prostřednictvím svých sester a bratrů, tedy druhých lidí.

Boží milosrdenství a odpuštění jistě můžeme prožít i v přímém vztahu sami s Bohem, ale častěji ho jistě prožijeme skrze druhé lidi. Když se nám podaří jim odpustit křivdu, které se na nás dopustili, nebo naopak pokud dokážeme přijmout nějakou pomoc od druhých.

Potřetí – a pro dnešek naposledy – slova Martina Luthera: *„Křesťanský život neznámá být zbožný, ale zbožným se stávat, nikoliv být zdravý, ale uzdravovat se, ne být, nýbrž stávat se, nikoli pokoj, nýbrž cvičení. Ještě tím nejsme, ale jednou budeme. Ještě to není provedeno a dokonáno, ale je to v chodu a v běhu. Není to konec, ale cesta.“* Amen

Modlitba slovy Žalmu 51 (12-14): *„Stvoř nám, Bože, čistá srdce, obnov v našem nitru pevného ducha. Jen nás neodvrhuj od své tváře, ducha svého svatého nám neber! Dej, ať se zas veselíme z tvé spásy, podepři nás duchem oddanosti.“*
Amen

Píseň DEZ 673 Dej odvahu včas slyšet

Svatá večeře Páně:

Syn Boží, Ježíš Nazaretský, náš Kristus Spasitel, nás nyní zve k sobě, nabízí nám kolem svého stolu společenství. Připomeňme si proto a potvrďme svoji víru společným vyznáním, že právě nám a pro nás osobně se narodil Spasitel. Že právě Bůh otec je jediným naším Bohem, který k nám našeho Spasitele poslal jako svého Syna a od té doby je stále s námi v Duchu svatém. Přijímáme vtělené Slovo, protože bez Boha a jeho darů, není na tomto světě žádný jiný pravý život. Amen

Povstaňme a společně vyznejme svou víru slovy Apoštolského **vyznání**:

*Věřím v Boha, Otce všemohoucího,
Stvořitele nebe i země.
I v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho,
jenž se počal z Ducha svatého,
narodil se z Marie Panny,
trpěl pod Pontským Pilátem,
byl ukřižován, umřel a byl pohřben, sestoupil do pekel,
třetího dne vstal z mrtvých,
vstoupil na nebesa,
sedí po pravici Boha, Otce všemohoucího,
odkud přijde soudit živé i mrtvé.
Věřím v Ducha svatého,
svatou církev obecnou,
společenství svatých,
odpuštění hříchů, těla vzkříšení a život věčný. Amen*

Než přistoupíme ke stolu Páně, ptám se vás:

Vyznáváte sami před sebou, v našem společenství a hlavně před tváří našeho jediného Boha svá selhání, pochybení a slabosti? Prosíte o odpuštění a urovnání svých selhání ve vztahu k Bohu i svým bližním?

Je-li tomu tak, odpovězte každý sám za sebe: *Vyznávám a prosím.*

Věříte-li, že Kristovo vtělení a jeho pozemské působení a život bylo a je ujištěním o Boží lásce k nám, darem pokoje a možností nového, opravdového života?

Je-li tomu tak, odpovězte každý sám za sebe: *Věřím.*

Chcete žít podle Božího slova v odpovědném vztahu k Bohu a všemu stvoření?

Je-li tomu tak, odpovězte každý sám za sebe: *Chci, s pomocí Boží.*

Jestliže doznáváme své hříchy, svá selhání a viny, On je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a očišťuje nás od každé nepravosti a špíny, kterou se sami špiníme. Amen.

Hle, Beránek Boží, to on na sebe bere všechen hřích světa, to on přišel, zemřel a vstoupil zpět na nebesa, aby nám daroval Boží pokoj. *„Přímluvce, Duch svatý, kterého pošle Otec ve jménu mém, ten vás naučí všemu a připomene vám všechno, co jsem vám řekl. Pokoj vám zanechávám, svůj pokoj vám dávám; ne jako dává svět, já vám dávám. Ať se vaše srdce nechvěje a neděsí.“* (J 14,26-27)

Na znamení vzájemného společenství víry i společenství s Kristem, pozdravme se navzájem pozdravením pokoje podáním ruky a slovy „pokoj Tobě“.

Pozvání: Vy, kdo věříte v Krista jako svého Pána a Spasitele, kdo jste ve křtu přijali jeho milost, kdo stojíte o Boží odpuštění a sami odpouštíte druhým, jste teď zváni ke stolu, kde je Kristus sám naším hostitelem.

Ustanovení svaté večeře: podle evangelisty Lukáše (Lk 22,14 a 17-20)

„Když nastala hodina, usedl ke stolu a apoštolové s ním. Vzal kalich, vzdal díky a řekl: ‘Vezměte a podávejte mezi sebou. Neboť vám pravím, že od této chvíle nebudu pít z plodu vinné révy, dokud nepřijde království Boží.’ Pak vzal chléb, vzdal díky, lámal a dával jim se slovy: ‘Toto jest mé tělo, které se za vás vydává. To čiňte na mou památku.’ A právě tak, když bylo po večeři, vzal kalich, a řekl: ‘Tento kalich je nová smlouva, zpečetěná mou krví, která se za vás prolévá.’“

Pojďte, vše je připraveno. Všichni jsme zváni k večeři Beránkově kolem stolu Páně. Udělejme společně kruh. Při večeři Páně budeme společně zpívat píseň č. 399 *„V sjití tomto pravme sobě“*.

Propuštění: Jedině pro svou víru jsme ospravedlněni a od Boha obdařeni pokojem skrze našeho Pána Ježíše Krista. Jděte v pokoji. Amen

Přímluvné modlitby

Prosíme Tě, Pane náš, za naše společenství, za naši církev křesťanů všech denominací celého světa – buď při nás svým svatým Duchem a pomáhej nám

nepropadat pokušení vlastní výjimečnosti. Dej nám poznat svá obdarování a sloužit jimi svým bližním.

Pomáhej nám, Pane, sloužit světu tak, abychom svou světskou službou vzdávali zasluhovanou čest a slávu Tobě a Tvému jménu, abychom si nevytvářeli žádné bůžky a modly ze světských pomíjivostí, ani sami ze sebe a svých představ, ale abychom dokázali jít cestou následování Ježíše Krista.

Buď, Pane, s těmi, kdo jsou trápeni nemocemi, zoufalstvím a beznadějí. Pozvedej je k naději a víře v Tvé království a dávej jim poznat svou nekonečnou lásku a milosrdenství vanutím tvého svatého Ducha ve své neskonalé milosti.

Stůj pane při těch, kdo spravují věci veřejné v naší zemi, v Evropě i jinde ve světě. Ať už jsou to ti mocní, nebo ti, kdo mocné sledují, upozorňují a kárají. Stůj při nich, aby neměli na mysli jen své vlastní cíle a záměry, ale aby sledovali Tvůj záměr dobra a lásky a za ním také šli a o něj usilovali.

Obracíme se na Tebe, Pane, společným hlasem v modlitbě, kterou k Tobě voláme již od časů Ježíše Krista: Otče náš...

Píseň DEZ 678 Jeden Pán, jedna víra

Ohlášky

Poslání:

„Trpí-li jeden úd, trpí spolu s ním všechny. A dochází-li slávy jeden úd, všechny se radují spolu s ním. Vy jste tělo Kristovo, a každý z vás je jedním z jeho údů.“

(1Kor 12,26-27)

Požehnání:

„Všichni buďte jedné mysli, soucitní, plní bratrské lásky, milosrdní a pokorní, neodplácejte zlým za zlé ani urážkou za urážku, naopak žehnejte; vždyť jste byli povoláni k tomu, abyste se stali dědici požehnání.“ (1Pe 3,8-9)

Píseň DEZ 672 Dej nám moudrost, odvahu